

Kunnanhallitus

Ruotsinsuomalaista vähemmistöä koskevien asioiden kehitysohjelma 2017–2019

Hyväksytty kunnanvaltuustossa 14.12.2016, § 573

Johdanto, taustaa

Kunnanvaltuusto päätti 24.4.2016 toimintasuunnitelman laatimisesta Skellefteån kunnan ruotsinsuomalaista vähemmistöä koskevia kehityskysymyksiä varten. Päätös pannaan täytäntöön laatimalla kehitysohjelma vuosille 2017–2019.

Ohjelmaa tarvitaan useasta eri syystä:

- Kansallisia vähemmistöjä ja vähemmistökieliä koskeva lainsäädäntö selkeyttää kunnan vastuita. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan ajankohtaisten kysymysten kehittämistarpeita tulee tarkastella yleisellä tasolla.
- Skellefteån kunta hakee lupaa liittyä suomen kielen hallintoalueeseen vuodesta 2017 lähtien.
- Nykyistä ruotsinsuomalaisen kansallisen vähemmistön neuvottelukuntaa kehitetään edelleen.
- Kehitysohjelma luo pohjan myös muiden kansallisten vähemmistöjen – romanien, saamelaisten, tornionlaaksolaisten ja juutalaisten – neuvottelukuntien kehitykselle.
- Skellefteån kunta on laatinut kehitysstrategian, Skellefteå 2030, joka tähtää kunnan kasvuun ja kehitykseen. Haluamme Skellefteån olevan paikka, jossa ihmiset haluavat asua ja toimia.

Skellefteån kunnassa arvioidaan olevan 3000–4000 henkilöä, jotka ovat jollain tavalla sidoksissa ruotsinsuomalaiseen kansalliseen vähemmistöön. Kansalliseen vähemmistöön kuulumisen on jokaisen henkilökohtainen valinta (yksilöllinen samaistuminen).

Tavoitteet, prioriteetit ja aktiviteetit

Ohjelma keskittyy erityisesti seuraaviin kysymyksiin ja aktiviteetteihin:

Ruotsinsuomalaisen kansallisen vähemmistön asioita koskevan työn tavoitteet:

Skellefteån kunnan pyrkimys päästä suomen kielen hallintokunnaksi pysyy voimassa siihen saakka, että se voidaan toteuttaa.

Ruotsinsuomalaisen vähemmistön edustajien kanssa pidetään neuvonpito vähintään neljä kertaa vuodessa vahvistetun suunnitelman mukaisesti.

Kunnan henkilöstön suomen kielen taidot kartoitetaan ja henkilöstöä informoidaan siitä, että suomen kielen taidot katsotaan hyödyksi.

Ohjelman tarkoitus on toimia ylimpänä ruotsinsuomalaista kansallista vähemmistöä koskevia asioita ohjaavana asiakirjana ja sitä kautta yksityiskohtaisempien ja lyhempikestoisten toimintasuunnitelmien ja aktiviteettien pohjana.

Seuraavat tavoitteidemme mukaiset kysymykset ja aktiviteetit on priorisoitu:

- Kehitystyön jatkaminen Skellefteån kunnan saamiseksi hallintokunnaksi. Mikäli kunnasta tulee hallintokunta, noudatamme tätä koskevia säännöksiä. Tällöin myös koordinoivan toiminnon perustaminen, sen tehtävät ja kehitys tulevat ajankohtaisiksi.
- Selkeä budjetti. Toimiva taloudellinen raportointi. Mikäli kunnasta tulee hallintokunta, kunnan tulee seurata ja arvioida valtionavustuksen mahdollisimman tehokasta ja tarkoituksenmukaista käyttämistä voimassa olevien linjausten mukaisesti.
- Kunnan ja ruotsinsuomalaisen kansallisen vähemmistön edustajien välisten neuvonpitotapojen kehitys; kokoustapojen ja -aikojen formalisointi, suunnittelu, työskentelytavat, aiheet, käsiteltävät asiat. Mm. alla esitettyjä asioita tulee käsitellä kokouksissa.
- Kunnan henkilöstön suomen kielen taitojen kartoittaminen. Suomen kielen puhuminen/taito tulee katsoa eduksi, ja tämän tulee käydä ilmi kelpoisuusvaatimuksista.
- Kohderyhmän ja sen tarpeiden tarkempi kartoittaminen; palveluntarve, tarvittavat kompetenssit ym.

- Tiedotuksen, viestinnän, kotisivujen ym. kehitys. Kohderyhminä ovat sekä ruotsinsuomalainen kansallinen vähemmistö että koko yhteiskunta. Kansallisten vähemmistöjen tuntemus on tärkeää koko yhteiskunnan kannalta.
- Avustusmuotojen kehittäminen ruotsinsuomalaista kansallista vähemmistöä edustaville yhdistyksille.

Tärkeät kehityskohteet

Yllä esitettyjen priorisoidujen kysymysten ja aktiviteettien lisäksi keskitymme erityisesti myös tiettyihin kunnallisiin toimintoihin.

Vanhustenhuolto ja esikoulu/koulu

Vanhustenhuolto ja esikoulu mainitaan erityisen tärkeinä alueina kansallisia vähemmistöjä koskevassa lainsäädännössä. Tämä ohjelma keskittyy erityisesti myös kouluun.

- Kunnan mahdollisuudet järjestää vanhustenhuoltoa (kotipalvelut ja asuminen) suomen kielellä selvitetään.
- Esikoulujen ja koulujen tulee pystyä järjestämään opetusta ja muuta toimintaa suomen kielellä voimassa olevien linjausten sekä oppilaiden ja heidän vanhempiensa kanssa tehtävän yhteistyön mukaisesti.
- Tarvekartoitus suomenkielisen vanhustenhuollon ja esikoulun/koulun kysynnän perusteella.
- Tiedotusta ja viestintää kunnan mahdollisuuksista järjestää suomenkielistä vanhustenhuoltoa kehitetään sekä henkilökohtaisten tapaamisten että muiden tapojen osalta; digitaalisesti, paperiversiona ym. Tiedotusta tulee antaa sellaisissa paikoissa ja sellaisessa muodossa, että se tavoittaa mahdollisimman suuren joukon ihmisiä.
- Vanhustenhuollon ja esikoulujen/koulujen henkilökunnan suomen kielen taitojen kartoittaminen. Suomen kielen puhuminen/taito tulee katsoa eduksi, ja tämän tulee käydä ilmi kelpoisuusvaatimuksista.
- Kehitämme kuntalaisten mahdollisuuksia käyttää suomen kieltä asioidessaan muiden toimijoiden, kuten maakäräjien, kanssa.
- Esikoulun ja koulun tärkeää asemaa suomen kielen elvyttämisessä tulee käyttää hyödyksi.

Kulttuuri

Kulttuurialaa pidetään tärkeänä kehityskohteena ruotsinsuomalaista kansallista vähemmistöä koskevien asioiden kannalta.

- Ruotsinsuomalaisen kansallisen vähemmistön mahdollisuus oman kulttuurinsa ja identiteettinsä säilyttämiseen on tärkeä asia, jota kunnan tulee pystyä tukemaan esim. myöntämällä tukea eri tapahtumille, yhteisille aktiviteeteille, tilojen hankkimiseen ym.
- Huomioimme suomalaiset juhlapyhät. Helmikuun 24. päivä eli ruotsinsuomalaisten päivä on liputuspäivä.
- Mikäli Skellefteån kunnasta tulee hallintokunta, valtionavustusta voidaan käyttää kulttuuriaktiviteetteihin siinä tapauksessa, että ne voidaan katsoa lisäkustannuksiksi. Kyseeseen voivat tulla esim. suomen kielen aktiivista säilyttämistä ja kehittämistä tukevat aktiviteetit.
- Valtionavustusta voidaan käyttää myös tiedotustoimiin, mikäli ne voidaan katsoa lisäkustannuksiksi, ne edesauttavat suomen kielen kehittämistä ja ne kuuluvat kielen kehittämisen pitkäaikaissuunnitelmaan.
- Yhdistystukien hakemismahdollisuuksien tulee olla voimassa olevien linjausten mukaisia ja, mikäli kunnasta tulee hallintokunta, myös valtionavustusten käyttöä koskevien säännösten mukaisia. Huomioon otetaan mm. lapsinäkökulma, tasa-arvo ja ruotsinsuomalaiselle vähemmistölle hankkeesta koituva hyöty.
- Ruotsinsuomalaisen kansallisen vähemmistön edustajien tulee osallistua kulttuurialan tärkeiden ohjausasiakirjojen, esim. kirjasto- ja kulttuurisuunnitelmien, laatimiseen ja muokkaamiseen.
- Kirjallisuuden ja kohtaamispaikkojen tarjoajina kirjastot ovat tärkeässä asemassa ruotsinsuomalaisen kulttuurin säilyttämisessä ja kehittämisessä Skellefteån kunnassa. Kirjastot voivat toimia areenana vuoropuhelulle. Kirjastot ovat myös tärkeitä oppimispaikkoja sekä lapsille että aikuisille.

Kaikki toiminnot ovat tärkeitä

- Kaikki kunnan toiminnot tulevat eri yhteyksissä kosketuksiin ruotsinsuomalaista kansallista vähemmistöä koskevien asioiden kanssa. Tämän vuoksi kaikkien on oltava tietoisia ruotsinsuomalaista kansallista vähemmistöä koskevista kehityspyrkimyksistä.
- Kunnan toimintojen tulee pystyä tarjoamaan ruotsinsuomalaiseen kansalliseen vähemmistöön kuuluville tietoa heidän oikeuksistaan.
- Myös kunnan organisaation ulkopuolella olevilla toimijoilla – maakäräjillä, muilla yhteiskunnan toimijoilla ja kaikilla kuntalaisilla – on merkitystä ruotsinsuomalaiselle kansalliselle vähemmistölle.

Ympäristöanalyysi

Ympäristöanalyysit ovat tärkeitä ruotsinsuomalaista kansallista vähemmistöä koskevan toimintamme laadukkuuden takaamiseksi. Ympäristöanalyysiin kuuluu mm.

- Voimassa olevien kansallisten säännösten ja linjausten ja niiden kehityksen tuntemus
- Kunnan henkilöstön tietojen ja osaamisen kehittäminen
- Muiden kuntien ja ajankohtaisia asioita käsitteleviin verkostoihin osallistuvien seuraaminen
- Yhteistyö muiden toimijoiden, kuten maakäräjien ja muiden kuntien kanssa
- Opintomatkat, joita voimme tehdä tarpeen mukaan
- Mahdollisuudet markkinoida Skellefteån kuntaa suomenkielisille
- Kunnan kansainvälinen yhteistyö ja ystävyyskuntavaihto tarjoavat mahdollisuuden ajankohtaisia asioita koskeviin laajempiin ympäristöanalyysiin
- Käytämme digitalisaation ja uusien tekniikoiden tarjoamia mahdollisuuksia yksityiskohtaisempiin ympäristöanalyysiin

Ohjelman seuranta ja uudistaminen

Tämä ohjelma on laadittu vuosille 2017–2019. Tavoitteemme on uudistaa ohjelmaa jokaisella kunnanhallituksen toimikaudella.

Kunnanhallitus vastaa ohjelman seurannasta yhdessä kunnan lautakuntien kanssa. Seurantaan kuuluu ohjelman arviointi ja kehitys. Annamme arviointipalautetta toiminnasta vuosittain päätöksentekijöille ja neuvottelukunnalle. Mikäli kunnasta tulee hallintokunta, raportoimme toiminnasta myös lääninhallitukselle.